

حیات

هیانه دایمیه... دیار دایمیه حیات قانلم...! - نیجه -

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره معارف امینکی یاشده کی دائرة

استانبول بورسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نومروده دائرة مخصوصه

نسخه سی هربرده ۱۰ غرورده .
سته کی پوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنئی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

ایونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بورسه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرئزیدر .

صافی : ۳۵

آنقره ، ۲۸ تموز ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

لوزان معاهده سی

تورک استقلال حری ، ۲۴ تموز ۱۹۲۳ ده
لوزان معاهده سنک امضالانماسیله قطعی و حقوقی
افاده سنی استحصال ایتشدیر . لوزان معاهده سنی
موضوع بحث ایدرکن ، اونک ماهیت و معناسنی
ایجه آ کلامق ایچون ، اولو اولارق دوغان سهور
معاهده سنی ده دائمی کوزاوکنده طوتمق ایجاب ایدر .
یالکز عثمانلی ایمپراطور لغتکده کیل ، تورک ملتکده
جحت اعدامنی تشکیل ایدن سهور معاهده سی
۱۰ اغستوس ۱۹۲۰ ده امضالانمشدی او تاریخدن
۱۹۲۳ تموزینه قدار تورک ملتکده عسکری
و سیاسی جهه ده کوسترمش اولدینی فداکارلق
و موفقیت ، آنجق تورک وصفیله و غارینکده هاسیله
ایضاح ایدیله بیله جک درجه ده علوی و پارلاقدر .
حرب ساحه لرینده تورک لری ذلت و اسارته
اجبار ایدمه مین دوشمان دولتلر ، استانبولک
اشغالندن صوکر ا حیل و فساد ایله ، سرایی
و باب عالی بی کندی حسابلرینه چالیشدیرمق
صورتیله مقصدلرینه نائل اولمای قوردیلر و تورک
چووقلرینی بری برلرینه قیردیرارق هدفه
وصولی دایه قولای بولدیله . او آجی کونلری
دوشوندکجه بویلانده کی شیطنتی و تطبیقی خصو
صنده کی موفقیتی دهشتله تخطر ایتمک قابلده کیلدر .
بویوک غارینک و عصمت پاشانک تورک ملتیه
هدیه ایتدکلری لوزان معاهده سنک قیمت و اهمیتنی
ادراک ایچون سهور معاهده سیله بزه احضار ایدیلک
ایسته نیلن عاقبتی و اوندن صوکر لوزان معاهده سنک

توثیق ایتدیکی وضعینی خلاصه مقایسه ایتک لازمدیر .
سهور معاهده سی هیئت عمومی سنک افاده ایتدیکی
معنا ، عصری بردولت مفهومنی اساسندن یقیور ،
هر طرفدن پارچالادینی تورک وطننده بیله تورکی
أسیر و ذلیل بر موقعه دوشور و یوردی . بویوک
غازینک ، تعبیری وجهله « تورک وطنک کوز
بیکی اولان استانبول » سهور معاهده سی موجبنه
کویا تورکلره بر اقلیوردی . فقط بونک ایچون
احتوا ایتدیکی شرط حیثیت و شرفنی ییلن بر
ملت ایچون قابل قبول اولمایاجق درجه ده آغیردی ،
فی الحقیقه معهود معاهده نک ۳۶ نجی ماده سنک
۲ نجی فقره سی شویله ایدی : « ... مع مافیه حکومت
عثمانیه بومعاهده ایله معاهدات و مقاولات متممه
احکامنه - بالخاصه عرقی ، دینی و لسانی اقلیتلرک
حقوقه - صادقانه بر صورتده رعایت ایتمکده
تجویز قصور ایتدیکی تقدیرده ، دول متفق
آنفالذکر تعهدی تعدیل ایتک حقنی صراحة
محافظه ایدرلر و حکومت عثمانیه ده بوبابده اتحاد
ایدیله جک اولان کافه مقرراته شیمیدین مماشات
ایتمکی تعهد ایلر . » دیمک ، هر هانکی برروم ، یارمنی ،
خفیف بریایغارا قوبارنجه و یا خود تورکیه نک قانی
امن لوانتین اجنیلردن بری یوزده ایکوز فائض
آلامایجه استانبولک مقدارتی موضوع بحث
اولاجق و دولتده وریله جک قرارلر هر حالده
اطاعت ایدمکدی ! . بوکون بلکه ده تبسم
واستهزا ایله تلقی ایتدیکمز بوماده ، بوندن یدی
سنه اول آجی کوز یا شلریله او قودیمز بر حقیقتدی ،
اوزماندن بری روح و شرف اوقادار بوکسهلمش
ایسه ، اونی بویوک غازی به و قدرتی باش و کیلنه مدیوتز .
تورک وطنک حیات و قدرت منبعلرینی
کیره ن اجنئی امتیازلری ، سهور معاهده سی
موجبنه یالکز اعاده تأسیس ایدیله یور ، حدود
و شمولی ده توسیع اولتویوردی . .

۲۶۱ نجی ماده بومامیازلرک ۱۸ اغستوس ۱۹۱۴
تاریخنده بونلردن استفاده ایتمین دول متفقیه ده
تشمیل اولناجقنی تصریح ایدیوردی . دیمک
ارمنستان تبعه سندن برارمنی ، یونانی برروم ، حجازلی
بر عرب .. ده « أسیر تورکلر » آراسنده « افندی ،
صفیله دولاشاجقدی . فقط بونا قابل تحیل اضطرابلر ،
ذتلر ، قورقور .. برقارا بولوط کی یرتیلوب ،
آتشی یاغیرمادن تورک وطنندن اوزاقلاشدی .
آناطولیده دوغان تورک کونشی ، بویوک غازی ،
اونی تورک افکلردن قوغدی و لوزان معاهده سیله
بزه مستقل و سربست بر یورد بخش ایتدی .
بو یورد ، بین الملل حیات ساحه سنده هر هانکی
براور و پالینک وطنی قدار حائز شرف و حقوقدر .
لوزان معاهده سنه کمنجه به قدار تورکیه ،
قوتلی زمانلرینده بیله ، نیم مدنی دولتلردن
عد ایدیلیر ، و مساوی معامله کورمزدی . .
بوتقریق ، دین ، ذهنیت و مدنیت فرقلری ایله
ایضاحه چالیشان حقوق و سیاست عالمری واردی .
تورکیه عصر لرجه ، آوروپا حقوق دولندن
استفاده ایچون چیرپنمشدی . . نهایت قریم
محاربه سنک ختامنی متعاقب انعقاد ایدن ۱۸۵۶
پارس قونفرم سنده تورکیه نک ، متفقلری اولان
انکلتزم و فرانسه نک مظاهرتی ایله ، آوروپا
حقوق عمومی سندن استفاده سی اساسی قبول ایدلمش
ایسه ده بویالکز کاغد اوزرینده فالمش و فعلیات
ساحه سنده تحقق ایتمه مشدی . . تورکیه آنجق
عزم و قدرتنک بین الملل بروشقیه سی اولان لوزان
معاهده سی ایله مدنی دولت مفهومک کندیسی
ایچون ده تطبیقی ضروری اولدینی قبول ایتدیوردی . .
ایشته لوزان معاهده سنک دیباچه سنده بوکا طائد
حکم : « .. و بومناسباتک دولتلرک استقلال و حاکمیت
حرمت اساسنه مستند اولسی و جوبنی ملاحظه ایدرک

آذربایجانده معارف

یکرمی بش ، اوتوز سنه اوللرینه کلنجهیه قادر روسیا تورکری همین تمامیه دنیلجهک صورتده انا دیلرلرندمه تحصیل و تربیه دن محروم ، اکتساب معارفدن نصیبه سزایدیلر . ده اوللری ، عصرلر سورن تاریخی بر سیاست خطاسنک قربانی اولارق عرقلرینی ، منشالری اونا تاجق درجه لده فارسی حرث و تربیه سنک أسیری اولوب قالشلر ، اوقویانلری فارسجه اوقومش ، فارسی مدنیتی اک بویوک مدنیت تلقی ایدرک وارینی ، یوغنی اونی ادامه یه حصر ایله مشدی . نهایت بو فارسی حرث و حکومتی جانلاندیرمایه و یاشاتمایه اوغراشان تورکرده سیاسی و داخلی تفاقر نتیجه سنده ضعیفلا یوب قانسز ، جانسز قالدقاری صیرالده استیلاجو برسیاست تعقیب ایدن (قاراجارلق) روسیاسی دینی و ملی تعصبی و مظالمیه قارا قوش کبی تورک اولکلرینه اینمش و تورک خلقلرینک بوغازینه قانلی پنجه لری کچیرمشدی .

دین تعصبندن و کهنه پرستلکدن باشقا برشی و یرمه یں ایران حرث و مدنیتی قارشینه شیمدی ده روسلاشدیرمق و خرسیتیانلاشدیرمق غایه سیله آتیلان چارلق سیاست و مدنیتی رقیب اولارق آتیله شدی . بر آووج طوپراغنی اُکک ، بر کیله بوغداغنی صائق قایغوسیه یاشایان ییچاره تورک کویلو سنی بر طرفدن ایران ملا و آخوندلری ، بر طرفدن ده چار دراغون و موسیوزلری معناً و مادتاً پییوب بیتیرمهک چالیشیورلردی . طبیعی هرایکی سی ده تورکک حیاتی جیادتتی ، طبیعی فعالیتنی عقامته دوچار ایتمهک اوغراشیور ، بری افسانه لر موهومه لر ، ارجوفه لرله اونی حیاندن اوزاقلاشدیررکن ،

دیگری ده اصلی ، نسائی اونوتدوراجق ا کذو . به لره علم کسوه سی کیدیره رک پرو پاغاندار یاپیور ، یتشمش کنجلیکی کندی حرثلرینه چک بیلیمک ایچین هر واسطه یه مراجعت ایدیورلردی ، اوزون ییللر سورن بو مبارزه لر تأثیرینی کوستریمکدن ده خالی قالمادی . تورکستانک بر بویوک قسمی و بالخاصه آذربایجان تورک خلقی یاتماماً فارسی تربیه سیله یه یتشه رک ملا مکتبلرندمه

ایز

بس داغ کبی دیکلیم بولکک اوزرینه ،
سن یامدن سبل کبی ینه آقدک ددرینه .
کیده رکن قلمی ده آلدک برابریکه ،
آردکده داملا داملا قانلی برابز بر اقدک ...

نردده یه حسرتکک قیارق جنبرینی
نردده اولهک بوازله بولاجم بریکی ،
صوراجم ، کول اولان بوکوکل عشرینی
سوندورمه مکسه قصدک نه یه باغرمده یاقدک ؟
فاروق نافذ

سعدیلرک کاستانلرندن ، بوستانلرندن قرائت و کتابت ، اخلاق و ادبیات اوکره نهرک حافظ دیوانلرینه یوکسه ماش ، بر فارسی قادر فارسجه یه صاحب اولمش ، فارسدن زیاده فارسلاششدی . اوله که یه یتشن داهی ، فاضل ، عالم ، ادیب و شاعرلری فارسی مدنیت فکریه سنک اک پارلاق بیلدیزلری ، اک یوکسک سیالری اولمشلردی .

یاخودده روس تربیه سی تأثیریه حاضرلاراق

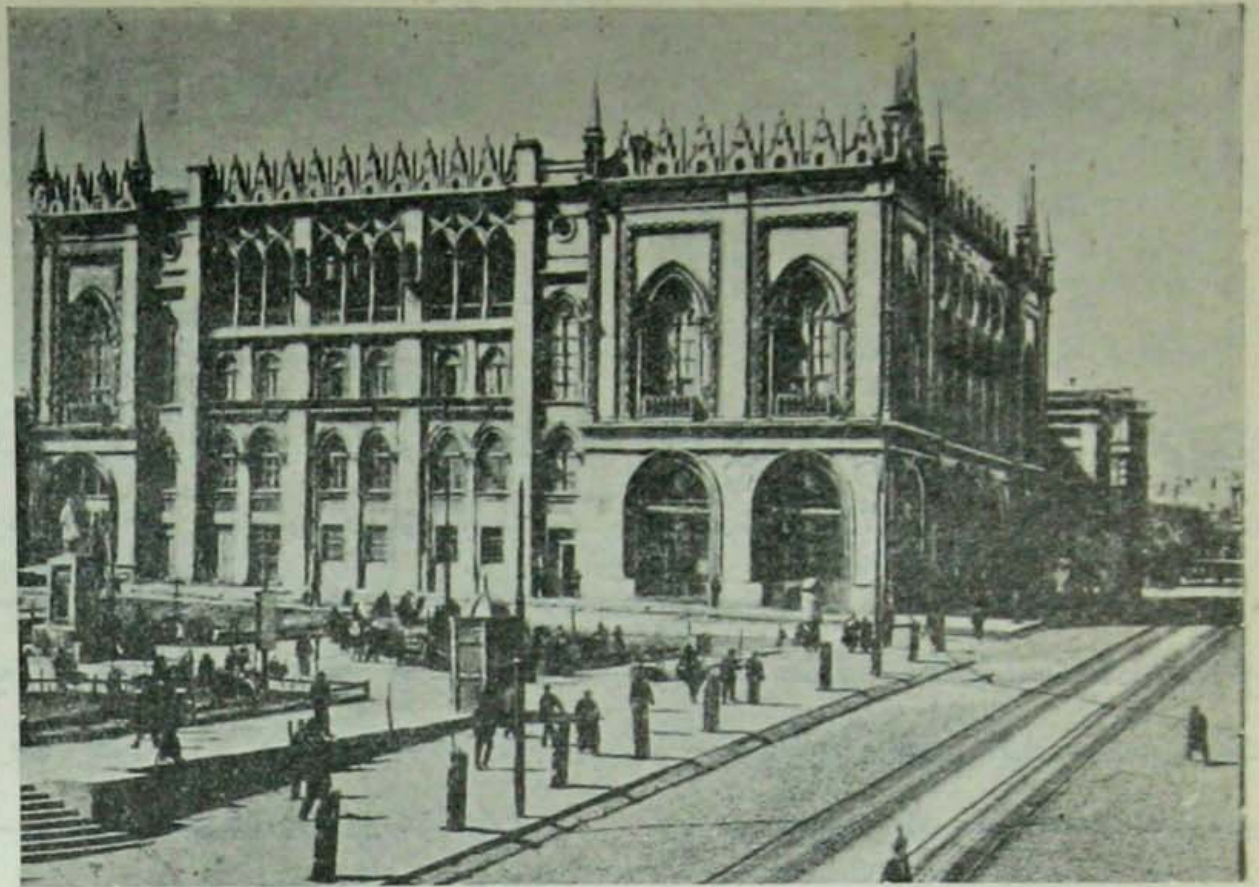
ملیتلری بوس بوتون اونوتا جق ، حتی تورککی استصغار واستثقال ایده جک صنعی بر ذهنیتله یتشمشلردی . نه عصریه شمکده کی لزوم و احتیاج قطعیتی آکلایا مایاجق قادر شرقلی و سقولا ستیک اولان ایران ، نه ده تورکک اویانمنی هیچ بوجهله هضم ایده مه یه جک قادر شووینست و ظالم اولان روسیا ، تورکک ترکسنه خدمت ایده بیلردی . نیته کیم ده اوله اولدی ، تورکیه تنظیمات حرکتلرینک عکسلری روسیه مسلمان و تورکری اوزرنده تأثیرینی کوستریمکده کچیکمه دی ؛ بر آز کچده اوله شناسیلرک ، کمال و ضیالرک بوحوالیده کی ایزلری کوکله شمش و دال بوداق صالیورمشدر . بوتخمی چور و تمکک چالیشان بالخاصه روسیا اولدینی حالده هیچ ده موفق اولامامشدر ، اونک ظلم و تصبیق جریانی قوتلندیرمکدن ، احتیاجی آیدینلاشد . یرمقدن باشقا برشیته یارامامشدر .

آخوندلرک و نهایت ژردابیلرک و قریمده کی حرکاتی ایله کنیش بر ساحه ده انتباهی جانلاندیران غاصپرنسکیلرک بر یره طوپلانان فعالیتلری ، اسلامیت کسوه سی آلتنده ملی دو یغولری ده بسله مکده ، تورککک حسلرینی ده آتشله مکده کچیکمه دی و نهایت روسلری قوتله صارصان ژاپون حربی و (۱۹۰۵) انقلابلری آذربایجان تورککرندمه کی انتباه حرکتلرینه فضله قوت و یردی تورکیه حرثه فضله بریاقینلق ، تورکیه معارفنه فضله بر باغلیلق باش کوستردی . کرک چیقان مجموعه و غزته لر ، و کرک آچیلان مکتب و تربیتگاهلر عمومیتله بو جریانک قوتلی برر شاهدیدر . باشده علی بک حسین زاده لر ، احمد بک آغایفر و تورکیه دن احوالی یه کیتمش

خصوصنده اونلر درجه سنی بولامامشدر .
مع مافیه بزنجی و ایکنجی درجه لی مکتبلرینک
اکثریسی آنادیلنده تدریس موفقیتنی الده ایتمش
اولدینی کبی برقاچ ته خینقوم ایله برایکی عالی
مکتبی ده تورک دیلنده تدریس درجه سینه
کتیره بیلیمش ایدی .

بوعالی مؤسسهلردن بری وبلکه آذربایجان
ایچین اک مهمی ، ایکنجی درجه لی مکتبلره
معلملر حاضر لامق اوزره تأسیس ایدیلش اولان
« عالی پداگوژی انستیتوسی » ایدی .

بش ، آلتی ییل اول تمی آتیلیمش اولان
بوعرفان مؤسسهمی بالخاصه درت سنه دن بری
یتشدیردیکی کنج ، منور وقابلیتلی معلملری ایله
آذربایجان کویلرینک یوزینی آغارتمش ، اوزمانه
قادر مختلف مسلکله سالک اولدقلری وهرتورلو
علمی و تربوی حاضر لقدن محروم بولوندقلری
حاله معلمک ایدن بر هیئتک یرینی موفقیت
واهلیتله اشغال ایتمشلردی . بومؤسسده همه
بوتون فنون وعلوم آنا دیلنده تدریس اولونمقده
وبو صورتله آتینک آذری تورک دارالفنونی
تمی آتیلیمقده ایدی . لیلی و اکثریسی مجانی
اولان بومهم مؤسسده بوتون اسلام وتورک
تاتارالمندن کلن کنج قیزوارککلر تعلیم وتربیه
آلارق کلدکلری محیطلره دونویور و آلدقلری علم

باکو دارالفنونی

مقتضاسی ، بو جریانی دوردورمق ده کیل ،
جانلاندیرمق مجبوریتنده ایدی . بوجهندن بوتون
کوچوک ملی جمهوریتلر آز جوق استفاده
ایتمشلردر . اک زیاده استفاده ایدنلردن بوکون
کورجی دیلنده تدریساته دوام ایتمکده اولان
وبردار الفنون تأسیس ایتمش بولونان کورجستاندر .
ارمنستانده بونقطه دن جوق مستفیددر . اوده
بوتون تدریساتی اوز آنا دیلنده ایفا ایتمکده در .
بو ایکی کوچوک جمهوریت درجه سنده علمی
وحرثی برحاضر لقمده بولونمایان آذربایجان استفاده

اولان بعض ذاتلرک فعالیتلری بو جریانی پک
قطعیته قوتله شدیرمشر .

ایشته آذربایجان تورکلری ئوز آنادیللرنده
تربیه کورمکه ، تحصیل آلمغه آنجق بو زمانلرده
باشلامشلردی . روسلرک روسجه تحصیل ویره
کندی مکتبلرنده دینی تربیه و تعلیم ویرمک
اوزره تعیین ایتدکلری تورک معلملرک کیزلی
صورتده تورکجه اوقوتمالری ، ملی دویغولری
تمیه جالیشمالری کبی خصوصیتلر خارجنده
آنا دیلی درس لرندن تمامیه محروم اولان تورکلر ،
علی بک حسین زاده لرک و آرقاداشلرینک
آجدقلری « سعادت » مکتبله ، دهنیه بیلیرکه
یکیدن ملی حاله ، یکیدن تورکلکه دویغورلردی .

بوحرکت هم مطبوعات ، هم تحصیل وتربیه ،
هم صنعت ، تیاترو وموسیقی ساحهلرنده کنیش
برانکشاف استعدادی کوسترمشدی . بوتون
ممانعتلره رغماً غزته لرا انتشار ایدیور ، مکتبلر
آچیلوب قاپانیور ، ائی کوتو ، جانی جانسز
تیاترولر ، تمثیللر وجوده کتیریلیوردی . سرعتله
یایلان وقوتله ن بوانقلاب وجریانک اوکنه کچمک
ممکن ده کیلیدی . او ، سیرطبیعیسنده کیدیوردی ،
هیچ براختلال وانقلاب اونی سوندوره مدی .
ونهایت سولک انقلاب ، اورتایه آتدینی پره نسیلری

آذربایجان دارالفنونی

آذربایجان عالی پداغوری انستیتیسی بناسی

آینه مک تورکوسی

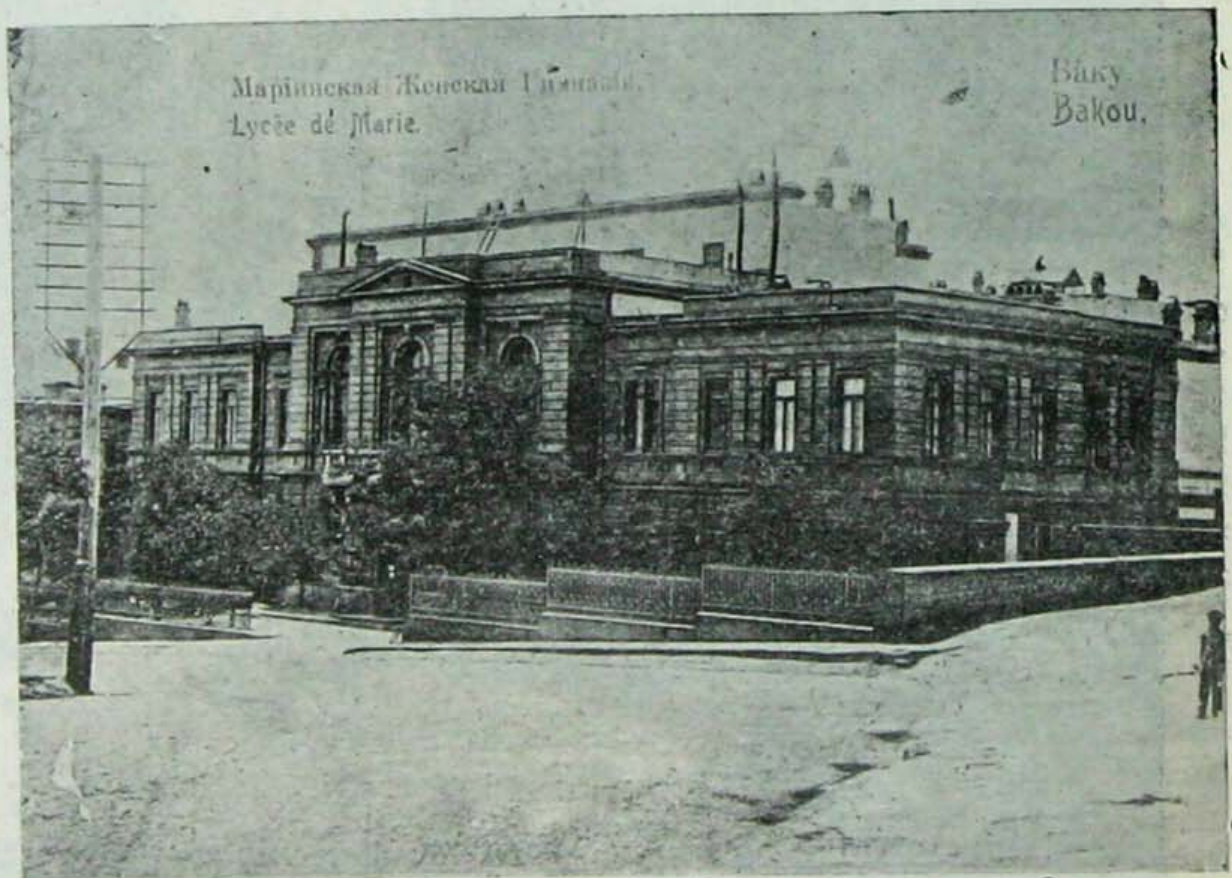
غملی پیکار، بزم کبی دردی چوق پیکار،
یاد ایللره کیدنلردن بر خبر وارمی ؟
جنک یرنده بزم ایلدن شهید آر وارمی ،
سکا خبر کتیرمز می شو آسن روزکار ..
سویله، سویله، خبر یوقی نازلی کلدن ،
تورکولرله جنکه کیدن شن بلبلمدن ...
آجی پیکار، کتن کبی آق صاچلریمه
شو دوگدیکم کوز یاشنه، آجی، جواب ویر ..
زده، آرسلان کبی جنکه صالدیغ عسکر ،
بر خبر ویر .. بکا آرتق هجران اوقوما ..
سویله ، یاوروم بو یرلردن کلوب کچدی می ،
بو طلسمی صولر گدن دوروب ایچدی می ؟
آل ، پیکار آل ، قیصقاندیغک الماس کوپلر ،
دیزی دیزی مرجانلرم آل، سنک اولسون ..
باغچم سنک ، تارلام سنک، مال سنک اولسون
بکا یالکنز اولادمدن سن بر خبر ویر ..
یوقسه، پیکار، او شن کلم صولوب بیتدی می ،
کری کلز یوللرینه دوشوب کیتدی می ؟
قره باغیرک هر نهم وارسه امدن آلدی ،
نیچون ینه سویله مزسک کدرک نهدر ،
سکا صوران یاوروسنی بر اوز نینهدر ،
سویله پیکار ، وجدانکمی یوقسه دارالدی ..
یوقسه آرتق اوندن خبر کلزمی ییزه ..
آه، کلنلر بوییل ییزم شادایلیمزده .. هفتی نرفی

بو نقطه لری ده شیمدیلک مناقشه یه لزوم کور میورز .
شو قادیوار که تشکلی اتمکده اولان دارالفنونک
قاپانمده اولان انستیتو درجه سنده تورکجه
تدریساته موفق اولابیلیمسی ، هر حالده اقلی
اون ، اون بش سنهک بر غیرت نتیجه سنده
بلکه ممکن اولابیلیر .

باکو دارالفنون شرق فاکولته سی
تورک ادبیاتی تاریخی مدرسی
۱ . هکمت

تورینی ظلم واستبداد ظلمتلی آلتنده قاراروب
قالش اولان کوی محیطلرینه صاچورلردی .
قریمدن ، قازاندن ، توبکستاندن ،
تورکمنستاندن ، داغستاندن ، حتی ایران
آذربایجانندن طوپلانووب کلن طلیبه، بومؤسسه ده
بالخاصه اوز فعالیتلرله حیاتی بر تعلیم و تربیه یه
مظهر اولویور و طبیعی اولارق بوتورک اولکلری
آراسنده حرثی و مدنی بر وحدتک تمللرینی
حاضر لایورلردی . اهمیتی ، آذربایجان وسائر
تورک اولکلری ایچین پک بوبوک اولان بو علم
وعرفان مؤسسه سنک تدریسات وتشکیلات
پلانلری ، طرز اداره و اصول وتدریسلی
حقننده بر آز اطرافلیجه معلومات ویرمکی علم
وعرفان محیطلر و علاقه دار مسلکداشلمز
ایچین فایدالی عد ایتکده یز . مع مافیه بو مهم
نقطه یی دیگر خصوصی بر مقاله یه ترکی ده ضروری
کورورز .

هنوز تشکیلاتی اتمامه موفق اولاماش
بولونان بومکتب بوسنه صوک صنفی مأذونیه
سوق ایدهرک ، دیگر صنفی ده دارالفنون
شعبه لرینه کچیرمکه قرار ویرمش و قاپانمدر .
بو قاپانیش نه درجه یه قادیار مصیب ایدی ؟
دارالفنون اونک کوردیکی خدمتی کوره بیله جکمی ؟

باکوره قیز معلم مکته یی